Józsi szerint nincs ez jól!

Posted on 2015/05/02 Szerző: Admin **Miközben azt sem tudjuk, hogyan tákoljuk össze az egészségügyet, és hordjuk be a kórházba a pelenkát, törlőkendőt, papírtörülközőt, a WC papírt, járókeretet, gyógyszert, és mindent, ami kell a hozzátartozóinknak, aközben van, akinek jól megy. Igaz, nem milliárdokat hoz a konyhájára a lehetőség, de a havi százezrek biztosan a zsebükbe kerülnek. A magánpraxis virágzik a magyar kórházakban. Egyben biztosan.**

A Népszava online 2015. március 31-én adta hírül hogy a Veszprémi Járási Ügyészség vádat emelt egy orvos ellen. A hírek szerint az orvos rendszeresen járt a „mézes bödönre". Az ügyészség kilencrendbeli, üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának bűntette miatt emelt vádat az orvos ellen, aki 2012 júniusa és 2014 márciusa között a műtétek, valamint a vizsgálatok elvégzéséért jogtalanul anyagi ellenszolgáltatást kért a betegeitől.

Értik a problémát?

Megtehette. Mindenki asszisztált neki. A Janus-arcú törvényhozók és -alkalmazók, akik bár létrehoztak jogszabályokat a korrupció ellen, ezzel – úgy hitték -, el is végezték dolgukat. Így tett az új Munka törvénykönyve is, amikor 2012. július elsejével előírta, hogy a munkavégzés során harmadik féltől tilos bárminemű juttatást vagy ellenszolgáltatást elfogadni, de rögtön ajánlott egy kiskaput, miszerint a munkáltató – a kórházigazgató – engedélyével utólag elfogadható a hálapénz, a paraszolvencia. Ezzel aztán sikerült a munkaidő alatti orvosi magánpraxis folytatását hivatalosan – a hálapénz kapcsán – legalizálni. Mert milyen más módon tudna valaki olyan többletszolgáltatást nyújtani, amiért a legálisan engedélyezett/nem engedélyezett hálapénz jár?

Az engedélyekbe csak az nem került bele, hogy a kivételezett személynek – az orvosnak -, kellene valamit adni a pénzből mondjuk az ápolónak, a műtősnőnek, a műtősfiúnak, a betegszállítónak, a röntgen és laboratóriumi asszisztensnek, és ekkor már mélyen a föld alá szégyellhetnénk magunkat. Mert ugye azt, senki sem gondolja, hogy az orvos egyedül áll a műtőasztal mellett, vagy a szülészorvos egyedül vezeti a szülést. Ezt a káoszt mindannyiunk pénzén, TB járulékán fenntartott magyar egészségügynek hívják – ami mára jól tejelő hitbizománya lett egyeseknek.

De nem az egész orvos és ápolói karnak.

Dr. Rácz Jenő, a veszprémi Csolnoky Ferenc Kórház főigazgatója – mellesleg azé a kórházé, ahol most a fenti eset megtörtént -, Magyarországon elsőnek adott ki kórházában engedélyt a törvény megjelenése után a valódi hálaként adott hálapénz elfogadására. Az ATV-ben, 2012 júniusában az Egyenes beszéd egyik adásában így nyilatkozott: „meg kellett hoznia a döntést, különben július elsejétől egy ápoló sem fogadhatott volna el egyetlen csomag kávét sem."

Ennyit a szemléletről! Milyen szemérmesen hallgatott a főigazgató a magyarországi kórházak szülészetein és a sebészeteken kapott, ám valójában presszionált pénzekről. Érdemes körülnézni az interneten, a betegek egymás tájékoztatják, hol, mennyi a tarifa. Érdekes, hogy kijelentésében éppen a veszprémi kórház ápolónői kerültek a fókuszba, indokként és pajzsként a paraszolvenciaként megnevezett egyetlen csomag kávéjukkal. Ez lenne az indok az erkölcstelen gyakorlatra?

A háttérben bonyolult viszonyok feszülnek: ha elkapnak és feljelentenek, megbüntetnek, ha nem kapnak el, ott van a zsebben az engedély, ami azt sugallja a betegek társadalmának, hogy lehet próbálkozni. Törvényesítették azt a szemérmetlen helyzetet és feloldották azt az ellentmondást, amely eddig a büntetőjogi törvény paragrafusai és az orvos-igazgatók által kiadott engedélyek között feszült. Tehát ha minden kórházi dolgozó kaphat jóváhagyást, akkor bármilyen összeget, el lehet fogadni. Csak az időpontokat kell egyeztetni.

Nem kellett volna…

Az országban számosan követték a veszprémi példát. Bátran átléptek az igazgatók a törvényen, az etikai kódexeken, a jó erkölcsön. Tehették. Az Orvosetikai Statútum, Etikai Kódex Eljárási Szabály (MOK 1998.) előírása pontosan úgy viselkedik, mint a mesebeli lány: „hoztam is meg nem is, adtam is meg nem is".

Nézzük csak az álságos szöveget, „az orvosi hálapénz etikai kérdései" című fejezetből: a hálapénz „a hála kifejezése kényszer nélküli, és szabad elhatározáson alapul," (64.) „utólag az orvosnak önként adott juttatás",(65.). Másrészt: a „A hálapénz egyik oka az orvosok megalázóan alacsony fizetése. Mögötte az egészségügyi rendszer működésének zavara áll. Jelenleg a jogszabályok és a társadalmi felfogás bizonyos határok között a hálapénzt eltűri. Gyakran kötődik szakterülethez, pozícióhoz, eszközökhöz és számos szubjektív tényezőhöz. Ez feszültséget tart fenn az orvostársadalomban. A hálapénz megalázó, mert az orvos függetlenségét is veszélyezteti. (66.)" "A hálapénztől élesen el kell különíteni az előre felajánlott,

vagy ráutaló magatartással kikényszerített anyagi juttatást, amely már korrupciónak, zsarolásnak minősül. (69.")

Mikor is írták le ezeket a szavakat? 1988-ban. Mi is történt, azóta? Mit tett az egészségpolitika és a törvényalkotás a kiszolgáltatott beteg kért? Mi a gyakorlat? Az elfogadásnál eddig legalább szemlesütve elrebegett szavak – „nem kellett volna" „de tessék elfogadni" – párbeszédet az engedély alapján felváltja az elvárás.

Vajon a veszprémi Csolnoky Ferenc Kórház dolgozói, az orvos közvetlen munkatársai, mit csináltak addig, amíg a cikkben szereplő doktor működött? Hol voltak a szakemberek, akik az orvos magánpraxisát kiszolgálták munkaidő alatt, és most nem is értik, mi lehet az ügyészség és a majd a bíróság problémája? Mert lehet, hogy olyan "régiókban" jár a főigazgató, ahol az ellátás után el lehet fogadnia a paraszolvenciát.

De akkor még mindig ott van a mi problémánk: ami után „szolvált" a beteg, kinek az eszközére, felszerelésére, humánerőforrására tervezte meg az illető doktor az ellátást? A magánpraxisát a fizetett munkaideje alatt? A kórházban történteket vizsgáló főigazgató, aki mellesleg a „hálapénz elfogadási engedély" mellett kardoskodott, az ATV 2015. március 31-i DOKU című műsorában, megelőzve a műsorvezető kérdését, még azt is elárulta, hogy ő jelentette fel az orvost. Őszintén irigylem a szóban forgó kórházat, ahol feltehetően külön ember vigyázza, hogy ki az, aki előre kér, és ki az, aki az ellátás után kap. Csak azt árulják el, hogyan csinálják? Ott voltak-e a főigazgató, amikor előre kérte az orvos a 150 ezer forintot, vagy a részletekben való fizetésről, a „kedvezményről" szóló alkudozásnál asszisztált? Vagy akkor intézkedett, amikor „a beavatkozás eredménye alapján tudta, hogy az asszony gyógyulása nem várható?

Kollégától szabad?

Nehogy azt gondolják a betegek, hogy csak őket érinti a hálapénz „előírás". Nyilván még az orvos-igazgatói körökben sem köztudott, hogy az orvosok számára készült Orvosetikai Statútum például a kollégától elfogadható hálapénzt szó szerint tiltja: „Az egészségügyi dolgozók egymás között ne fogadjanak el és ne is adjanak hálapénzt. (68.) Vajon erre az esetre, hogyan rendelkezik a főigazgatók engedélye? Bele van-e írva, hogy kollégától nem? Vagy, utána attól is? Tudnának erről mesélni az évtizedek óta nyugdíjban lévő volt egészségügyi dolgozók – az orvosok, akik most százezer, az ápolók, akik hatvan-nyolcvanezer körüli nyugdíjaikkal – tengetik az életüket, de amikor bekerülnek a kórházba, már nem "volt kollégák", csak nyugdíjasok, akiktől ugyanúgy elvárják mai "kollégáik" a borítékot.

A történtekhez még valamit hozzátennék. Jól emlékszem, hogy a 60-70-80-as években elképzelhetetlen volt, hogy a gyógyítás során egy ellátásra szoruló egészségügyi dolgozótól, annak hozzátartozójától a kezelésben résztvevő orvos vagy ápoló hálapénzt fogadott volna el. Megvetették, és kiközösítették azt az egészségügyi dolgozót, aki így tett. Másra is emlékszem: a kartonokon kézzel írt szóra, „kebelbeli", vagy „egészségügyi dolgozó hozzátartozója"– feljegyzésekre, és az átlagon túli odafigyelésre, bármerre is ment a beteg egészségügyi dolgozó a rendszerben. Az emberség, és tisztesség legalább is a szakmán belül, megkérdőjelezhetetlen volt.

Ma már ez az összetartás is nagymértékben megváltozott. Más lett a hívatást képviselők közösségi erkölcse, és a hálapénz megszerzésére irányuló gátlástalanság egy szűk csoport részéről virágzik. Amit a hatalom és a közbeszéd nem mer megnevezni, de ez rávetül arra az orvosra is, aki élete első napján átlépi a kórház kapuját.

A félelem igen nagy úr! Mert mindenki szeretne jó doktorhoz kerülni, és ha annak ára van – így vagy úgy – fizet. Sokszor csak „szájhagyomány" alapján "méri fel" a tarifát, de ha már talált egy orvost, akiben megbízik, hát nem akarja elveszíteni, bármibe is kerüljön.

A cikkben leírt folyamatot, nevezzük nevén: nyilvános korrupció, „fekete pénz", „sunyin szerzett jövedelem", „kiszolgáltatott emberekről lehúzott sáp".

Észre kellene venni, hogy ez a hálapénz körüli „húzd meg – ereszd meg" „ha te így, akkor én úgy" rendszer zülleszt. Ami a magyar egészségügyben most történik, az sokban hasonlít az előző évtizedben kirobbant és sokat szidott gazdasági világválság okaihoz, a bebukott brókercégeknél történtekhez: ott a fedezet nélküli kötvények, a brókereknek teljesítmény nélkül adott bónuszok okolhatók, az egészségügyben a minél magasabb jövedelem megszerzésének érdekében egyre gátlástalanabbak, merészebbek a hálapénzt elváró "gyógyítók".

Ha minden ilyen orvos csak egy kicsit vesz ki az alig finanszírozott egészségügyből, egy ponton ugyanúgy bedőlhet a rendszer, mint a brókerházak esetében. Nem csak pénzt lehet persze kivenni a rendszerből: ki tudnak venni a kiváltságos betegnek az állami rendszerből egy röntgenfelvételt, egy asszisztensnő vagy ápolónő munkaidejét. Ráparancsolni a nővérre: „vegyen le azonnal egy nagyrutint"!

Fusson is vele rögvest a laborba, és mondja meg, hogy „sürgős”!

Hiba a működésben

Józsi csak egy betegszállító volt, de fontos ember az osztályon. Egyszer mégis meggyűlt a baja az elburjánzott szokással. Pontos volt és rendszerető. Már a hangsúlyból is érezte, hogy szaporán vigye vizsgáltra a beteget, és nem „felejtette őket” a folyosón, de egy idő óta rendszeresen „hiba” csúszott az általa követett technológiába.

Az egyik nap éppen ráfordult a hosszú folyosóra az ággyal, a rajta fekvő idős asszonnyal, amikor a szobájából kilépő orvos rámordult, hogy vigye vissza az idős hölgyet, mert az ő betege fontosabb. Józsi próbált alkudozni, de nem volt apelláta. Különösen azután, amikor a doktor rámordul: „Majd én megmondom, ki, mikor megy a vizsgálatra!”

Józsi megállt az ággyal, persze még a folyosón kiderült, hogy sem kérőlapja nincs az orvos betegének, sem vizsgálati időpontja, de a doktor “úr” nem engedett. „Józsi, forduljon vissza a beteggel, akivel elindult, és várja meg, mit intézek!” A főorvos ingerült volt, ő már menne haza, de ezt a vizsgálatot megígérte betegének.

És akkor Józsi mérges lett. Hozta, vitte az idős asszonyt és utána ment az Igazgatóságra. Ott felsorolta, hányszor kell a személyes utasításokat, kéréseket teljesíteni, miközben neki a betegek állapotához, a vizsgálók, kezelők és műtők rendjéhez kell igazodni. És Józsi mondta, mondta a magáét, mert tudta, hogy „nincs ez így jól”. Mi ez, ha nem más, mint lopás, mindannyiunk zsebéből, a szakszemélyzet, idejéből, munkaerejéből. Mert a másik, a nyomorult vagy tudatlan, az várhat, mert róla még nem tudja a doktor, hogy kap- e pénzt a kezelés végén.

Csapdában a bíróság is

Kétségtelenül nehezebb út megkeresni azokat a csatornákat, amelyekkel lehetővé válik a társadalom és az orvos, a szakdolgozó találkozásának, igazságos, bizalmon alapuló szerződése. És a szerződésen van a hangsúly. Erkölcsi szempontból téves az a megállapítás, hogy a feketén szerzett jövedelmet kiváltja a magasabb bér.

Mindegyiknek más a gyökere. Aki most is feketén akar pénzhez jutni, az akkor is megteszi majd, ha megemelik a fizetését. Akkor sem fogja érdekelni, hogy mások – a kollégája, vagy az ápolók, a betegszállítók, műtősnők – mennyit keresnek, ha mindenkinek emelik a bérét. És ez így megy addig, amíg Magyarország Janus-arcú törvényei és szabályai engedik.

Duplán erkölcstelen a betegekkel a hatalom. Engem az érdekel, hogy mit is kezdünk most, ebben a pillanatban az új Munka törvénykönyv rendelkezéseivel, a kórházigazgatók „díszes” engedélyeivel, az etikai bizottságokban, és a bíróságokon? Szép kis cirkusz lesz amikor egy etikai bizottságban együtt ül egy olyan kórház képviselője, ahol nem engedik a hálapénz elfogadását, egy olyan kollégával, aki abból a kórházból jött, ahol erre főigazgató engedélyt adott. Vajon milyen döntést hoznak majd az etikai bizottságok, ha egyáltalán működnek?

Nem irigylem a veszprémi ügyészség munkatársait, és a bírót sem. Nem elég a panaszokból kihámozni a jogsértéseket, még azt is kutathatják, hogy a doktor a műtét, a vizsgálat előtt vagy után fogadta el a pénzt. Vizsgálta-e valaki, hogy Magyarország 146 kórházában hányféle engedélyt írtak a főigazgatók? Vizsgálta-e valaki ezek tartalmát jogi és etikai szempontból? Ez kinek a dolga lenne? Milyen módon dönt a bíróság, ha az orvos bemutatja az esetleges engedélyét a főigazgató aláírásával? Ha igen, akkor jogos volt az orvosi magánpraxis kiszolgálása munkaidő alatt, az állam által működtetett kórházakban? Az orvos egyedül nem lett volna képes működtetni ezt a rendszert, ehhez kellett a szaktárca jóváhagyása, a főigazgató engedélye, a kollégák lojalitása, a betegek együttműködése. A mi pénzünkből!

Úgy tűnik, a politikának van válasza a fenti problémára. 2015. április 8-ikán kiderült, hogy az igazságügyi szaktárca szerint “a jövőben nem minősülne bűncselekménynek, ha egy egészségügyi dolgozó utólag fogadna el valamilyen juttatást egy pácienstől, aki ezzel elégedettségét kívánja kifejezni.” És mi lesz azzal, aki nem hálás, vagy háláját csak egy „köszönömmel” tudja szavakba önteni?

Ezért az igazságügyi szaktárcának, mint az új törvényt alkotóinak, az orvoskarnak, az estben szereplő orvosnak és minden kórházigazgatónak, aki aláírt ilyenfajta engedélyt szíves figyelmébe ajánlom id. dr. Imre József orvos-etikus szavait, aki 1925-ben az Orvosi Ethika könyvében ezt írta: „Minden foglalkozású embernek, arra kell gondolni, hogy a maga és foglakozása tisztességét, megbecsülését őrizze és gyarapítsa.”

De addig, amíg gondolkodnak a szavakon, Józsival kell egyetérteni: nincs ez jól így!
(Népszava)